

loojust ülleütsa arvata. Kolm hunti sawad ölpast ühe lojusse ülle wõlli; senni kui üks teina wasto al-
tab tulleswad kaks tükki taggant sallamabti ja pur-
restawad kõhu, nõnda et sissikõnad wälja kukuwad.
Nende kõrwafluuline ning niina-haisutamine on ni-
terrakad, et inimene pealt tuule mitte wie saea saäno
peale nende liggi ei sa; agga alla tuule nõib mõnni-
ford 100 saänu peale liggi tulla. Kõik mis ellekar-
waline paäneb neid pelgo. Agga üksikud sõnnid on
enämist julged ja allawad inimesegi wasto, kes neid
ärritab. Üks nisuggune julge loom olli arrinud Grodno-
linna suure maantee liggidal affet piddama, kus, kui
teina talwel eino ree peal aisutas, senni teed kinni
piddas kinni teinale mõni pihu-täis ette wissati. Kui
teinale piitsa näidati, siis tõstis ta sabba üles ja
paani sarwed purje, et tahtis peale tulla. Obbosed
on imelikkud kartlikud mets-ärgade eest; neimad tund-
wad kolme saea saänu peal ärgade aisu, jäwad
kohku ja kargawad kui metsärg koggemata wasto
juhtub kabe jalla peale püsti ehl langewad kõhuli
maha. Nisama suur wihtamine on koddo- ning mets-
ärgade wabel. — Iggaühhel karjal on oma allaline
ellopail ühes isse metsa paigas, kusgil jõe liggidal;
sellepärast teab iggaüks metsa-wahi-üllem kui mitto
karja teina metsa jäo sees ellab. Sesuggusid metsa-
wahi-üllemid on 12, neil on 118 metsawahiti ehl
kütiti ja 108 ajajad wallitsuse al, need wiimased on
tallorahwas, kellel muud orjust ei olle kui et peawad
suuwel eina teggema ja kuhja paäema, kust lojussed

talwe toitu endale leidwad. Ni pea kui esimene lumi
maha tulles astuwad kõik kütitiid oma üllema al eina
kuhjade liggidal kokko ja käiwad ellajade jälgi möda,
et teada saaks, kas kõik oma kofta jänud. Jälje
suurusest tunnistakse üles kui palju wahu ja noori
ellajaid metsas ja antakse arw kronule üles. Mets-
ärjad söwad puu lehti, wõssusid, noore puude koort
ja kõiksuggu rohtu. Süggise söwad neimad ka kaänar-
pikku ning samblaid; talwel käiwad eina kuhjade
kallal ja rüüstawad mõnniford ka tallorahwa kuhjad
ärä. — Ei tohi neid loomasid muido ainukest maha
lasta enne kui Peterburist selle tarwis lubba antakse.
Kui lubba on saatud siis assuwad kõik kütitiid metsa-
wahi-üllemaga alla tuule metsa sõrwa ringi, ajajad
tulleswad teiselt poolt kääratsedes ja irmutawad lojuf-
sed metsast wälja, kinni kütitiid ühe maha lassewad.
Noore sõnnide ja lehmade lihha on palju pehmem
ning maitseb parrem kui pööra liha. Suured sõnnid
kaaluwad 65 ja mõnniford liggi 90 leistikad; nahk
on kaksford ni paks kui kodde-ärja nahk, agga süski
nõnda pehme ning korre et teinast palju aäja ei peeta.
Bialowieseri mets on 17 ruutpeänikoormad suur, ja
liggi 2000 inimesi arvatakse, kes metsa ja lojusse
rauwitsemise tarbeks seal ellawad. — Miinewal aastal
anti meie Keisri herra poolest kassu, üht metsärga
ellawalt kinni püüda ja Inglismaa kusiinga prauale
kingituseks wia, et Londoni linna wõera-maa-ellajade-
aäda ka üks kuulus mets-ärg ellama saaks.